

PRVOUKA (1., 2., 3. ročník)
PŘÍRODOVĚDA, VLASTIVĚDA (4., 5. ročník)
→ přehled učiva

PRVOUKA

1. ročník

- škola a její blízké okolí, cesta do školy, bezpečnost
- pracovní návyky a vhodné chování ve škole i mimo školu
- příroda na podzim v lese, v sadu, na zahradě a na poli
- rodina a život v rodině
- zima a zimní svátky, bezpečnost, živočichové a rostliny v zimě
- člověk a péče o zdraví, základní hygienické návyky
- zdravá výživa, režim dne
- příroda, rostliny a živočichové na jaře
- nejznámější ptáci a domácí zvířata
- dny v týdnu, roční období, orientace v čase
- dopravní výchova – bezpečnost
- příroda v létě

2. ročník

- škola a organizace školního života
- cesta do školy – bezpečnost, dopravní výchova
- změny v přírodě na podzim, živočichové ve volné přírodě
- zelenina a její druhy
- ovocné stromy a jejich plody
- rodina, náš domov, obec, vlast
- proměny přírody v zimě, zimní sporty
- člověk, poučení o lidském těle, nemoc a úraz, první pomoc
- potraviny a správná výživa
- čas, orientace podle hodin, kalendářní rok
- práce a volný čas
- proměny přírody na jaře (rostliny, živočichové, květiny)
- lesy jehličnaté, listnaté a smíšené, stromy - ochrana přírody
- proměny přírody v létě, u vody a ve vodě, vodní živočichové

3. ročník

- místo, kde žijeme (domov, rodina, škola, obec)
- cesta do školy, dopravní výchova
- orientace v místě bydliště:
 - světové strany
 - práce s jednoduchým plánem
 - seznámení s mapou, začlenění obce do příslušného kraje
- země, v níž žijeme:
 - krajina v místě bydliště
 - naše vlast
- lidé a čas – orientace v čase
- věci a činnosti kolem nás:
 - lidská činnost
 - práce a volný čas
 - lidé a výrobky, technika
- neživá příroda – látky a jejich vlastnosti:
 - vzduch
 - voda
 - nerosty a horniny, půda
- vesmír, Slunce a Země
- živá příroda:
 - rostliny (druhy rostlin, části rostlin, plody)
 - živočichové
 - zkoumání přírody
- člověk:
 - lidské tělo (růst a vývoj, stavba těla – kostra, svaly)
 - péče o zdraví (zdraví a výživa, sport a hry, první pomoc)
- rozmanitost přírody a její ochrana, základy ekologické výchovy

PŘÍRODOVĚDA

4. ročník

Základní společenstva živých organismů

- životní podmínky živých organismů, rozmanitost podmínek života na Zemi
- společenstva okolí lidských obydlí, společenstva polí, vod a lesů
- poznávání nejznámějších druhů rostlin, hub a živočichů, jejich význam v přírodě a pro člověka
- přízpůsobení organismů prostředí
- rostlinstvo a živočišstvo na Zemi v různých ročních obdobích
- rovnováha v přírodě, vzájemné vztahy mezi organismy

Nerosty a horniny

- nejznámější nerosty a horniny, jejich využití

Měření

- měření délky, teploty, hmotnosti a času
- poznávání a praktické užívání různých měřidel poznaných fyzikálních veličin
- užívání základních jednotek délky, teploty, hmotnosti a času a běžně užívaných odvozených jednotek

Člověk a příroda

- ohleduplné chování k přírodě
- ochrana rostlin a živočichů
- ochrana životního prostředí

5. ročník

Člověk a neživá příroda

- podmínky života na Zemi
- pozorování neživé přírody

Nerosty, horniny a půda

- nejběžnější a hospodářsky nejčastěji využívané horniny a nerosty
- využití sestavených souborů nerostů a hornin k pozorování, poznávání, třídění
- energetické suroviny, člověk a energie
- obnovitelné a neobnovitelné přírodní zdroje
- vznik, složení a význam půdy, praktické pozorování půdy v okolí školy

Člověk a vesmír

- od neživé přírody do vesmíru
- vesmír a Země, sluneční soustava
- střídání dne a noci, střídání ročních období

Člověk a živá příroda

- rozmanité podmínky života na Zemi, podnebné pásy
- život v různých podnebných pásech
- přizpůsobení organismů životnímu prostředí
- život v oceánech a mořích
- ochrana živočichů a rostlin, význam botanických a zoologických zahrad
- společenstva živých organismů na území naší vlasti
- třídění živých organismů do známých skupin
- poznávání běžných druhů rostlin, hub a živočichů podle skutečnosti i podle obrázků

Člověk

- lidské tělo, základní stavba a funkce
- člověk se rozmnožuje, roste a vyvíjí se
- seznámení s vývojem dítěte před i po narození
- ochrana zdraví člověka, hygienické návyky

- první pomoc při poranění, přivolání lékařské pomoci
- péče o zdraví, zdravá strava, denní režim
- pravidla bezpečného chování v dopravě
- nutnost zdrženlivosti a opatrnosti při setkání s neznámými lidmi

Člověk a lidské výtvořy

- zpracovávání výrobků, jejich využívání, likvidace odpadů
- informační technologie a její rozumné užívání
- peníze a my – hospodaření s penězi (finanční gramotnost)
- ochrana přírody
- vztah k životnímu prostředí

VLASTIVĚDA – ZEMĚPIS

4. – 5. ročník

I. Česká republika

- naše vlast Česká republika, poloha, obyvatelé, členění území ČR na kraje
- kraje a krajská města
- Česká republika - demokratický stát, státní symboly, státní svátky
- mapy a plány
- orientace v krajině, světové strany a jejich určování
- povrch České republiky
- vodstvo České republiky
- počasí a podnebí
- půda a zemědělství
- nerostné bohatství, těžba a zpracování nerostných surovin
- průmysl, průmyslová odvětví
- služby a doprava
- ochrana přírody, chráněná území
- cestujeme po naší vlasti, přírodní zajímavosti a národní kulturní památky

II. Kraj, kde žijeme

- komplexní zaměření na kraj, ve kterém žijeme

III. Oceány a světadíly

- vyjmenovat a na mapě i globu ukázat světadíly i oceány
- základní poznatky a informace o jednotlivých světadílech

IV. Evropa

- rozloha a poloha, pobřeží a povrch, podnebí, krajina, vodstvo, obyvatelstvo, hospodářství aj.
- Evropská unie a NATO

V. Sousední státy České republiky

- základními údaje o sousedních státech

VI. Toulky Evropou (aj.) – některé další evropské i ostatní státy; vlastní zkušenosti z cestování apod.

VLASTIVĚDA – DĚJEPIS

4. – 5. ročník

- jak se měří čas; časová osa, období před naším letopočtem, období našeho letopočtu
- naše země v pravěku: doba kamenná, bronzová, železná
- příchod Slovanů, konec pravěku v našich zemích
- první sjednocení Slovanů (Sámův kmenový svaz)
- naše nejstarší minulost v pověstech
- Velkomoravská říše, příchod Konstantina (Cyrila) a Metoděje
- vznik českého státu, vláda přemyslovských knížat
- život prostých lidí za vlády prvních Přemyslovců, románský stavební sloh
- vznik Českého království, vláda přemyslovských králů
- český stát za vlády Lucemburků, Jan Lucemburský
- období vlády krále Karla IV., rozkvět země, rozvoj vzdělanosti; vláda Václava IV.
- život ve středověku, šlechta, církve, život ve vesnici, ve městě, gotický stavební sloh
- mistr Jan Hus a jeho učení
- husitské války, Jan Žižka
- české země po husitských válkách, král Jiří z Poděbrad
- Habsburkové českými králi, císař Rudolf II., období renesance
- bitva na Bílé hoře, porážka české šlechty
- doba pobělohorská, život na zámku, ve městě, život poddaných
- Jan Amos Komenský, výuka ve škole
- baroko → stavitelství, hudba, móda
- vláda Marie Terezie a Josefa II. → změny v životě lidí ve městě i na vesnici
- manufaktury, továrny a první stroje; parní stroj, čeští vynálezci
- němčina jako úřední jazyk, vlastenci → snahy o zachování češtiny, Národní divadlo
- rok 1848 → zrušeno poddanství a robota
- stroje ovládly život, růst tovární výrovy, nástup elektřiny
- vznik Rakousko-Uherska, T. G. Masaryk jako vysokoškolský profesor
- 1. světová válka, odpor proti Rakousko-Uhersku; život za války
- vznik Československé republiky, prezident T. G. Masaryk, život v ČSR
- 2. světová válka, válečná a poválečná léta
- od totalitní moci k demokracii, Sametová revoluce
- Česká republika v posledních letech